

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра фінансів та економічної безпеки

07/03-359М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Цінні папери та фондовий ринок»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості ННІ
економіки та менеджменту
Протокол № 1 від 3 вересня 2025 р.

Рівне-2025

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Цінні папери та фондовий ринок» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Кондрацька Н. М., Ляхович О. О. – Рівне : НУВГП, 2025. – 36 с.

Укладачі: Кондрацька Наталія Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки; Ляхович Ольга Олександрівна к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівник групи забезпечення спеціальності:

Кондрацька Наталія Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

Шифр попередньої версії МВ: 06-03-128М

ЗМІСТ

1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни	3
2. Плани практичних занять	4
3. Задачі для вирішення	8
4. Практичні кейси.....	18
5. Завдання для самостійної роботи.....	24
6. Питання гарантованого рівня знань.....	29
7. Рекомендована література	33

© Н. М. Кондрацька,
О. О. Ляхович, 2025
© НУВГП, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Ринок цінних паперів є ключовим елементом фінансової системи держави, що забезпечує ефективне залучення, розподіл і перерозподіл капіталу між економічними суб'єктами. Його розвиток визначає інвестиційну активність, рівень капіталізації підприємств, стабільність фінансової системи та конкурентоспроможність національної економіки. Саме через інструменти фондового ринку реалізується значна частина інвестиційних процесів, відбувається формування ринкових цін на фінансові активи, а також здійснюється управління ризиками в умовах динамічних економічних змін.

Дисципліна «Цінні папери та фондовий ринок» належить до циклу професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Вона є логічним продовженням вивчення базових фінансових курсів і спрямована на формування системного розуміння природи, структури та механізмів функціонування фінансових інструментів.

Метою освітньої компоненти «Цінні папери і біржова діяльність» є вивчення правових, економічних, інвестиційних та організаційних особливостей функціонування фондового ринку, формування у студентів системних знань про сутність, структуру, види та механізми обігу цінних паперів, а також розвиток практичних навичок аналізу й управління фінансовими інструментами відповідно до сучасного стану економіки України.

Основними завданнями дисципліни є:

- ознайомлення студентів із структурою, функціями та принципами організації фондового ринку;
- вивчення видів, характеристик та механізмів функціонування основних і похідних цінних паперів;
- розкриття сутності процесів емісії, обігу, обліку та погашення цінних паперів;
- формування знань про організацію біржової та позабіржової торгівлі, роль фондових бірж у ринковій економіці;

- засвоєння методик оцінки вартості, ризику та дохідності різних видів цінних паперів;
- знайомлення з механізмами державного регулювання ринку цінних паперів в Україні;
- формування практичних навичок аналізу, прогнозування та прийняття інвестиційних рішень на фондовому ринку

Дані методичні вказівки підготовлені для студентів денної та заочної форми навчання. Вони містять основні положення щодо організації навчального процесу: перелік тем курсу, орієнтири для підготовки до лекційних та практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання для контролю рівня знань, а також список рекомендованих джерел інформації.

Особливу увагу слід приділяти самостійній роботі, оскільки вона є невід'ємною частиною процесу формування професійних компетентностей. Самостійне опрацювання матеріалу дозволяє поглибити розуміння сутності операцій з цінними паперами, оволодіти методами їх оцінювання, навчитися використовувати аналітичні інструменти фондового ринку та інтерпретувати ринкові сигнали.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1.

Тема 1. Ринок цінних паперів як механізм залучення фінансових активів

Місце ринку цінних паперів у фінансовій системі. Функції та завдання ринку цінних паперів. Принципи функціонування. Структура ринку цінних паперів та складові інфраструктури. Учасники ринку цінних паперів та їх роль. Регулювання ринку цінних паперів.

Література [1, 2, 3, 5, 6, 7, 18,19, 22, 24, 25, 26. 28, 30]

Практичне заняття 2.

Тема 2. Методики оцінки та аналізу інструментів ринку цінних паперів

Вартість капіталу та методи її визначення. Основні інвестиційні якості цінних паперів: ліквідність, ризик, дохідність. Вартісні характеристики цінних паперів. Формування портфеля цінних паперів та принципи управління ним. Методи аналізу фінансових інструментів на ринку цінних паперів.

Література [1, 2, 3, 4, 13, 21, 31, 32, 33, 34, 35]

Практичне заняття 3.

Тема 3. Пайові цінні папери

Види пайових цінних паперів та їх призначення. Права та обов'язки власників пайових цінних паперів. Методи формування пакетів акцій та пайових часток. Пайові цінні папери ІСІ. Розрахунок курсу пайових цінних паперів. Дивідендна політика та розподіл доходів серед акціонерів/пайовиків.

Література [1, 2, 3, 11, 13, 18, 19, 21, 31, 32, 33, 34, 35]

Практичне заняття 4.

Тема 4. Боргові цінні папери

Поняття та сутність облігацій та інших боргових цінних паперів. Види боргових цінних паперів та їх відмінності.

Права та обов'язки емітента і власника боргових цінних паперів. Доходи та прибутковість боргових цінних паперів. Державні і муніципальні боргові цінні папери.

Література [1, 2, 3, 6, 8, 9, 18, 19, 27, 28]

Практичне заняття 5.

Тема 5. Іпотечні цінні папери в Україні

Види іпотечних цінних паперів. Особливі умови емісії та обігу. Державне регулювання ринку іпотечних цінних паперів. Оцінка доходності та ризиків іпотечних цінних паперів. Роль іпотечних цінних паперів у фінансовому ринку.

Література [1, 2, 3, 6, 18, 19, 21, 22, 27, 28, 30]

Практичне заняття 6.

Тема 6. Інші види цінних паперів, неемісійні цінні папери

Інвестиційні сертифікати: сутність і механізми функціонування. Ощадні сертифікати банків: особливості та механізми залучення. Векселі, їх види та механізм функціонування. Особливості функціонування неемісійних цінних паперів.

Література [1, 2, 3, 6, 10, 18, 19, 21, 22, 27, 28, 30]

Практичне заняття 7.

Тема 7. Похідні цінні папери і сурогати

Поняття похідних фінансових інструментів. Основні види похідних цінних паперів: опціони, ф'ючерси, свопи. Концепції та механізми функціонування похідних фінансових інструментів. Структура ринку похідних цінних паперів. Використання похідних фінансових інструментів для хеджування та спекуляцій.

Література [1, 2, 3, 18, 19, 21, 23, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 35]

Практичне заняття 8.

Тема 8. Біржовий та позабіржовий ринок цінних паперів

Сутність та особливості функціонування біржового та позабіржового ринку. Організація біржової діяльності та принципи роботи фондової біржі. Учасники біржової торгівлі та їх функції. Біржові котирування та біржові індекси. Організаційно-управлінська структура фондової біржі та регулювання торгівлі.

Література [1, 2, 3, 4, 5, 18, 19, 21, 31, 32, 33, 34, 35]

3. ЗАДАЧІ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ

Задача 1. Використовуючи схему нарахування простих відсотків, розрахуйте суму, яку отримає інвертор через рік. Сума інвестицій складає 8000 грн. Квартальна відсоткова ставка – 5%.

Задача 2. Визначити яку суму отримає інвестор на інвестовані 1200 грн. через 45 днів, якщо річна ставка складає 30%. Кошти нараховуються за схемою простих відсотків.

Задача 3. Банк пропонує клієнту наступні умови депозиту. Перше півріччя ставка 20%, III квартал – 22%, IV квартал – 25%. Сума вкладу 1000 грн. Визначити суму накопичену в кінці року, простою схемою нарахування відсотків

Задача 4. Інвестор вклав 10 000 грн. Якою буде сума коштів отриманих через 5 років, якщо доходність інвестицій складає 15%, а отриманий дохід знову інвестується.

Задача 5. Клієнт отримав кредит у розмірі 12000 грн. строком погашення 2,9 міс під 12% річних. Визначити накопичену суму боргу якщо банківський рік складає 360 днів.

Задача 6. Доходність цінних паперів становить 10% і зростає на 3% щорічно. Яку суму отримає інвестор через 4 роки, якщо розмір вкладеного капіталу складає 3000 грн. Нарощений капітал реінвестується.

Задача 7. Знайдіть дисконтовану цінність 21000 грн. Якщо ставка дисконтування перших два роки становить 16%, через три роки зростає до 20%, ще через рік – до 23%.

Задача 8. Визначити поточну ринкову вартість акції, купленої на 4 роки. Очікувані дивіденди: 3 грн. першого року, 5 грн. другого року, 8 грн. на третьому році, 11 грн. четвертого року. Продати акцію інвестор планує за 46 грн. Коефіцієнт дисконтування 12%.

Задача 9. Інвестор володіє акціями прибутковості яких 15%. На ринку з'явилася альтернатива купівлі акцій вартістю 37 грн./шт. Дивідендний план компанії включає виплату 4 грн. за акцію першого року, 7 грн. – другого та 5 грн. третього.

Аналітики прогнозують зменшення ціни акції за цей час до 35 грн. Обґрунтуйте дії інвестора.

Задача 10. Визначити ринкову ціну акцій у 2008 та 2009 роках, якщо дивіденди зростають щорічно на 5%. У 2007 році дивіденди становили 1,75 грн. Очікувана доходність цінного паперу залишатиметься на рівні 15%.

Задача 11. Визначити ринкову ціну акції через рік, її доходність є сталою і становить 35%, а розмір дивідендів планується збільшити із 3 грн. до 3,75 грн.

Задача 12. Дивіденди по акціях з постійним коефіцієнтом зростання три роки тому становили 4 грн. Останні сплачені дивіденди 4 грн. Визначити очікувану доходність акції, якщо її ринкова вартість 24 грн.

Задача 13 Чи доцільно здійснювати інвестиції у акції, ринкова ціна яких 80 грн.? Співвідношення поточної ринкової ціни акції до величини прибутку, що припадає на одну акцію (P/E) дорівнює 12,3, а очікуваний прибуток на акцію дорівнює 7 грн.

Задача 14. Розрахуйте дійсну вартість акції, якщо ліквідаційна вартість активів становить 78 млн. грн., сукупні зобов'язання 64 млн. грн., а кількість випущених акцій 1000000 шт.

Задача 15. Ринкова капіталізація корпорації становить 12 млн. грн., а розраховані на основі ліквідаційної вартості активів чисті активи корпорації становлять 15 млн. грн. Чи доцільно інвестувати кошти в акції частка яких становить 10%? Яким буде очікуваний прибуток інвестора?

Задача 16. За якою ціною повинна продаватися облігація з дисконтом номінальною вартістю 2000 грн. і терміном обігу 4 роки. Якщо необхідно забезпечити щорічну доходність на рівні 9%?

Задача 17. На основі наведеного статистичного матеріалу зробіть висновки щодо вартості акцій українських емітентів. Відповідь обґрунтуйте.

Емітент	Акціонерний капітал, млрд.грн.	Кількість акцій, млрд.шт	Номінал акції, грн.	Ринкова ціна акції, грн.	P/E
«Міттал Стіл Кривий Ріг»	60	6	10,0	192,3	9,4
ВАТ «Укртелеком»	21558	43117	0,5	1,7	8,7
ВАТ «Укрнафта»	2,3	933,7	0,0025	21,6	15,6
ВАТ «Райффайзен Банк Аваль»	3,4	167,7	0,02	0,2	17,7

Задача 18. Визначити поточну ринкову вартість купонної облигації із наступними характеристиками: номінальна вартість 1000 грн. Строк погашення 20 років, купонна виплата 5%, необхідна норма віддачі 7 %.

Задача 19. Якою повинна бути ринкова ціна облигації номіналом у 5000 грн., випущеної на 3 роки? Якщо купонна ставка 12% річних, а відсотки нараховуються щоквартально. Ставка банківського депозиту 10%.

Задача 20. Чи доцільно інвестувати змінювати фінансовий інструмент доходністю 15% на облигацію купонний дохід за якою складає 19%? Номінал облигації 10000 грн., а термін обігу становить 4 роки. На ринку облигація пропонується за 11 500 грн.

Задача 21. Визначте ціну облигації на ринку 10.04.08 р, коли з моменту останніх купонних виплат минуло 122 дні, а до наступних виплат залишилося 243 дні. Номінал облигації 1500. Купонні виплати нараховуються у розмірі 10% від номіналу. Ставка дисконту 12%

Задача 22. Інвестор купив облигацію з терміном погашення 25 років за номінальною вартістю 3000 грн. і з щорічною купонною ставкою 13%. Яким буде сукупний дохід

інвестора, якщо інвестор реінвестуватиме купонні виплати за ставкою 13%.

Задача 23. Розрахуйте сумарний дохід та його складові на момент продажу облігації та її доходність (середню річну геометричну доходність). Якщо номінальна вартість облігації 1000 грн., строк погашення 10 років, щорічні купонні виплати дорівнюють доходності погашення 5%. При цьому інвестор планує реінвестувати отримані купонні виплати протягом 8 років до моменту продажу за ставкою 9%.

Задача 24. Розрахуйте показник дюрації (середньої тривалості життя) для облігації номінальною вартістю 1000 грн., купоном 6% із виплатою 1 раз на пів року, термін обігу 3 роки. Середня ставка для ринку аналогічних цінних паперів 10%.

Задача 25. Припустимо ви володієте п'ятирічною облігацією з купонною ставкою розміром 10%, номіналом 1000 грн. і ціною 1079 грн. Ця облігація має фонд погашення. При цьому схема викупу передбачає, що 1/3 облігацій викупасться після 3-х років, 1/3 після 4-х років, а 1/3 після 5 років. Визначте показник середнього строку до погашення облігації.

Задача 26. На основі даних наведених у таблиці проаналізуйте співвідношення ринкової ціни облігації із номіналом в залежності від співвідношення купонних виплат C_t та необхідної доходності i . Як змінюється ціна облігації в залежності від терміну, що залишився до погашення цінного паперу у всіх трьох випадках?

Роки до погашення	$C_t = i = 5\%$			$i = 7\% > C_t$			$i = 3\% < C_t$		
	РV купонних виплат	РV номіналу	P_0	РV купонних виплат	РV номіналу	P_0	РV купонних виплат	РV номіналу	P_0
20	623,1	376,9	1000	529,7	258,4	788,1	743,9	553,7	1297,6
15	519	481	1000	455,4	365,4	820,8	596,9	641,9	1238,8
10	386,1	613,9	1000	351,2	508,3	859,5	426,5	744,1	1170,6
5	216,5	783,5	1000	205	713	918	229	862,6	1091,6
1	48,6	951,4	1000	46,7	934,6	981,3	48,5	970,9	1019,4

0	0	1000	1000	0	1000	1000	0	1000	1000
---	---	------	------	---	------	------	---	------	------

Задача 27. При оплаті пред’явленого векселя на суму 12000 грн., до терміну погашення якого залишилось 32 дні, дохід банку склав 256 грн. Визначити ставку відсотків, використану банком при визначенні доходу.

Задача 28. Вексель на суму 32000 грн. видано на 230 днів з нарахуванням за ним відсотків за ставкою 25 % річних при розрахунковій кількості днів на рік – 365. Банк облікував вексель за 54 дні до настання терміну оплати за обліковою ставкою 10 % річних при розрахунковій кількості днів на рік – 360. Визначити суму, отриману пред’явником векселя, і суму доходу банку.

Задача 29. При обліку векселя на суму 2300 грн., до терміну оплати якого залишилось 80 днів, банк виплатив його пред’явнику 181 грн. Визначити, яку облікову ставку використовував банк при розрахунковій кількості днів на рік – 360.

Задача 30. Вексель обліковано в банку за обліковою ставкою 25 % річних за сім місяців до терміну його погашення. Визначити значення ефективної річної ставки відсотків.

Задача 31 Вексель, до терміну оплати якого залишилось 150 днів, обліковано в банку за обліковою ставкою 35 % річних при розрахунковій кількості днів на рік – 360. Визначити дохідність операції обліку за ефективною ставкою простих відсотків для розрахункової кількості днів на рік – 365.

Задача 32. Вексель на суму 20000 грн. було пред’явлено в банк для оплати за 250 днів до терміну його погашення. Визначити суму, отриману пред’явником векселя, і суму доходу банку, якщо банк для його визначення буде використовувати ставку відсотків і облікову ставку, що дорівнюють 25 % річних (розрахункова кількість днів на рік при використанні ставки відсотків дорівнює 365, при використанні облікової ставки – 360).

Задача 33. Визначити облікову ставку, яка компенсуватиме банку втрати від інфляції, якщо рівень інфляції за період від дати обліку до дати погашення векселя становив 12 %. Номінал векселя 12 000 грн. Ринкова ціна за 8 місяців до дати погашення 11 000 грн.

Задача 34. Вексель обліковується в банку за півроку до терміну його погашення. Місячний рівень інфляції складає 2 %. Визначити купонно-еквівалентну ставку, якщо облікова ставка банку 21 %

Задача 35. Вексель на суму 50 000 грн. обліковується банком за три місяці до терміну його погашення. Облікова ставка банку — 15% річних. Визначити суму, сплачену банком власнику векселя, та суму дисконту банку, а також скориговану облікову ставку яка компенсуватиме банку втрати від інфляції. Якщо рівень інфляції за період від дати обліку до дати погашення векселя становив 4%.

Задача 36. ПП Поліщук В.О. одержував від ТОВ «АВС» в оплату за виконані роботи вексель. Бізнесмен передав його ПП Прокопчуку М.М., вписавши його ім'я і не зробивши застереження. Прокопчук М.М. розраховується цим векселем за обладнання із ПП Андрієвським В.А., за бланковим індосаментом (не вказуючи найменування одержувача), поставивши свій підпис і застереження. Андрієвський В.А. віддає папір по бланковому індосаменту, в погашення своєї заборгованості ПП Берднікову О.Т. Останній пред'являє вексель до оплати ТОВ «АВС». Фірма відмовляється платити. Які дії ПП Берднікова О.Т.?

Задача 37. Припустимо, інвестор придбав 6-місячні казначейські векселі, що мають номінал 10 000 грн., за 9 000 грн., і продав їх через 90 днів за 9 100 грн. Який дохід він одержав?

Задача 38. Нові казначейські векселі, що мають номінальну вартість 10 000 гр. од., продано за 9 700 гр. од. Розрахуйте розмір дисконту.

Задача 39. Який дохід забезпечить інвестору купівля короткострокового казначейського зобов'язання 01.04.2008 за ціною 96,5 грн. з подальшим погашенням 01.09.2008 за номінальною вартістю 100 грн.? Чи зможе забезпечити інвестору більшу дохідність продаж облігації 01.07.2008 р. за ціною 98,5 грн.?

Задача 40. Визначити необхідну ставку доходу за безпроцентним казначейським зобов'язанням, яка б забезпечила реальну дохідність на рівні 8,65% при рівні інфляції за період з 01.04.08 по 01.09.08 — 20%.

Задача 41. Припустимо, що за три місяці до терміну погашення інвестором було придбано 10 купонних облігацій з купоном 15% за ринковою ціною 1105 грн. Через 3 місяці облігації були погашені за номінальною вартістю 1000 грн. кожна. Визначити дохідність операції.

Задача 42. Ціни акцій компанії А – 213 грн., Б – 543 грн., В – 365 грн., Г – 124 грн. З розрахунку виключаються акції компанії В з ціною за акцію 365 грн. і додаються акції компанії Д за ціною 432 грн. за акцію. Визначити поправочний коефіцієнт Dt для фондової середньої групи Dow Jones.

Задача 43. Розрахуйте значення поправочний коефіцієнт Dt у випадку сплита 3/2 акцій типу Д. Вихідні дані для розрахунку зведені у таблицю:

Тікер	Назва емітента	Кількість акцій, що знаходяться в обігу	Ринкова вартість
CEEN	Центренерго	340000	12,3
DNEN	Дніпроенерго	12000	98,3
DOEN	Донбасенерго	1600000	17,4
KIEN	Київенерго	80000	134,0
LUAZ	ЛуАЗ	500000	87,5

Задача 44. Акції чотирьох промислових компаній були оцінені ринком наступним чином: I - 543 грн. за акцію, II-234, III – 154 грн. за акцію, IV – 98 грн. за акцію. Як зміниться фондова

середня, розрахована методом середньої арифметичної, якщо: а) вартість акцій першої компанії зростає на 10%; б) вартість акцій четвертої компанії зростає на 10%.

Задача 45. Розрахуйте показник ринкової капіталізації за акціями, що обертаються на біржі та її річної динаміки.

Період	Тікер	Назва емітента	Кількість акцій, що знаходяться в обігу, шт.	Ринкова вартість, грн.
5.01.2024	OBXRE	КБ «Хрещатик»	340000	54,5
	STIR	Концерн Стирол	21000	106,0
	UNAF	Укрнафта	5100000	32,5
	USCB	Укрсоцбанк	300000	145,5
	UTEL	Укртелеком	2300000	32,0
31.12.2024	OBXRE	КБ «Хрещатик»	330000	58,5
	STIR	Концерн Стирол	20000	134,5
	UNAF	Укрнафта	4900000	45,0
	USCB	Укрсоцбанк	300000	138,5
	UTEL	Укртелеком	2500000	37,5

Задача 46. Розрахуйте вплив зміни найдорожчої та найдешевшої облігації на фондову розраховану, за методом середньої геометричної. Ціни на фондовій біржі сформовані наступним чином:

Облігація	Ціна, грн./шт.
UA4000024822	698
UA100011AC01	745
UA4000002844	214
UA4000029516	543

Задача 47. Розрахуйте індекс Ласпейреса для базового значення 187,34 та наступних даних про зміну цін

Тікер	Назва емітента	Ціна акції	Кількість акцій
10.11.2024			
AZGM	Азовзагальмаш	26	1000
AZST	Азовсталь	35+1/4	800
BPVD	Акціонерний банк Південний	28+7/8	1200
COKUGY	Кримська юридична група ТОВ	20+1/2	3200
11.11.2024			
AZGM	Азовзагальмаш	25	1000
AZST	Азовсталь	35+7/8	800
BPVD	Акціонерний банк Південний	29+3/4	1200
COKUGY	Кримська юридична група ТОВ	19+1/8	3200

Задача 48. Розрахуйте індекс загальної прибутковості акцій за наступними вихідними даними:

Тікер	Назва емітента	Ціна акції		Кількість акцій	Розмір виплаченого дивіденду
		28.03.2023	29.03.2024		
AZGM	Азовзагальмаш	12,7	16,6	1000	-
AZST	Азовсталь	23,9	24,8	8000	5
BPVD	Акціонерний банк Південний	32,6	33,1	1200	12
COKUGY	Кримська юридична група ТОВ	23,6	18,7	3200	-

Базове значення індексу 100

Задача 49. Яким буде значення індексу розрахованого на базі формул Пааше, якщо значення базового періоду – 132,56? Вихідні дані представлені в таблиці:

Тікер	Назва емітента	Ціна акції, грн.		Кількість акцій станом 13.08.2007, шт
		13.08.2007	13.08.2007	
FKTB	Факторіал-Банк	12,7	16,6	5000
HYPB	Іпобанк	23,9	24,8	7000
IBDS	Інвестбудсервіс	32,6	33,1	1200
INDB	Індустріалбанк	23,6	18,7	3400

Задача 50. Динаміка цін на акції у торгово-інформаційній системі представлена в таблиці:

Тікер	Назва емітента	Ціна акції		Кількість акцій	
		13.08.2007	14.08.2007	13.08.2007	14.08.2007
FKTB	Факторіал-Банк	12,7	16,6	1000	5000
HYPB	Іпобанк	23,9	24,8	800	7000
IBDS	Інвестбудсервіс	32,6	33,1	1200	1200
INDB	Індустріалбанк	23,6	18,7	3200	3400

Визначте значення індексу розрахованого на базі формул Фішера, якщо значення базового періоду – 132,56?

Задача 51. На фондовій біржі акції компанії «УкрЕнергоІнвест» мають такі показники: ціна відкриття – 142 грн, ціна закриття – 148 грн, кількість угод – 1 250, обсяг торгів – 185 тис. акцій. Визначте середню ринкову ціну акцій протягом дня, добову динаміку (темп зростання) курсу акцій у %.

Задача 52. Інвестор планує купівлю облігацій номіналом 1000 грн зі строком обігу 3 роки і купонною ставкою 13%. На біржовому ринку комісія брокера становить 0,8% від суми угоди, на позабіржовому – 0,3%, але з підвищеним ризиком ліквідності (оцінюється у 2% втрат доходності). Обчисліть очікувану ефективну доходність купівлі облігації на кожному ринку. Визначте, який варіант є вигіднішим для інвестора.

Задача 53. Біржовий індекс UX протягом 5 днів мав такі значення: 1 820; 1 790; 1 850; 1 810; 1 870. Обчисліть середнє значення індексу за період. Визначте стандартне відхилення (волатильність) індексу та зробіть висновок про стабільність фондового ринку.

4. ПРАКТИЧНІ КЕЙСИ BUY–HOLD–SELL: ЯК ПРИЙМАЮТЬСЯ ІНВЕСТИЦІЙНІ РІШЕННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ¹

Портфельна менеджерка Антонія Кроулі з інвестфонду Global Fund аналізує результати The Walt Disney Company після запуску стрімінгової платформи Disney+. Фонд інвестує за стратегією GARP (Growth At a Reasonable Price), тобто купує акції компаній, які демонструють зростання прибутків за помірної вартості. Disney є одним із найбільших активів фонду. Але конкуренція з боку Netflix, Comcast та ViacomCBS посилюється. Кроулі повинна ухвалити рішення: чи варто утримувати акції в портфелі чи краще продати, чи докупити акції Disney, виходячи з фінансових показників дохідності та ризику.

Аналітичне завдання (індивідуальне)

До початку практичного заняття використовуючи дані кейсу виконайте індивідуальні завдання.

Завдання 1. Розрахуйте PEG-коефіцієнт для кожної компанії (перевірте наведені дані).

Завдання 2. Зробіть висновок, яка з компаній є найбільш привабливою.

Завдання 3 Порівняйте P/E, EPS і темпи зростання прибутку між Disney та конкурентами.

Завдання 4. Визначте, чи акції Disney є переоціненими, недооціненими чи справедливо оціненими.

Завдання 5. Використовуючи дані про економічні умови, оцініть макроекономічні ризики для Disney.

¹ За основу взято кейс «The Walt Disney Company's Stock: Buy, Hold, or Sell?» by Stephen R. Foerster, Shuran Freya Yang
<https://hbsp.harvard.edu/product/W20097-PDF-ENG?activeTab=include-materials&itemFindingMethod=>

Завдання для роботи в групах:

Завдання 6. Проаналізуйте динаміку фінансових показників та операційного кеш-флоу вашої компанії за останні 3 роки. Як ці показники впливають на привабливість акцій?

Завдання 7. Оцініть вплив технологічних змін на рентабельність компанії у середньостроковій перспективі.

Завдання 8. Визначте галузеві тренди і поясніть, як вони формують потенціал зростання акцій.

Завдання 9. Оцініть дивідендну політику компанії: чи вона орієнтована на зростання, стабільність чи реінвестування прибутку?
Як це впливає на рішення інвестора?

Завдання 10. Підготуйте інвестиційний меморандум (1 стор.) із рекомендацією для фонду Global Fund:

- короткий фінансовий профіль компанії;
- аргументація рішення (Buy/Hold/Sell);
- очікувана дохідність та основні ризики.

Критерії оцінювання виконання кейсу

Критерій оцінювання	Зміст критерію	Питома вага, %
I. Індивідуальне аналітичне завдання		
Повнота та коректність розрахунків фінансових показників	Розраховано всі показники для компаній (P/E, EPS, темпи зростання, PEG); наведені значення достовірні, логічно узгоджені, продемонстровано розуміння методики.	20%
Якість аналітичних висновків	Зроблено власні аналітичні судження; логічно обгрунтовано привабливість компаній за стратегією GARP; сформульовано висновок щодо оцінки акцій Disney (переоцінені / недооцінені / справедливо оцінені).	15%
Аргументованість та використання	Використано актуальні дані з відкритих фінансових платформ (Yahoo Finance,	10%

Критерій оцінювання	Зміст критерію	Питома вага, %
інформаційних джерел	Reuters, офіційні звіти компаній); наведено посилання або згадки джерел; аргументація базується на числових показниках і логіці інвестора.	
Оформлення та структурованість аналітичної таблиці	Таблиця виконана акуратно, має чіткі заголовки, одиниці виміру, порівняльні ряди, узгоджене форматування; висновки викладено лаконічно та структуровано.	5%
Разом за індивідуальне завдання		50%
II. Групова робота		
Повнота виконання групових завдань (1–10)	Надано відповіді на всі групові завдання; відображено фінансовий, технологічний, галузевий та стратегічний аналіз компанії; обґрунтовано інвестиційне рішення (Buy / Hold / Sell).	20%
Аналітична аргументація та порівняння з конкурентами	Проведено порівняльний аналіз з іншими компаніями (Disney, Netflix, Comcast, ViacomCBS); наведено кількісні та якісні аргументи; висновки підкріплено логікою інвестора та стратегією GARP.	15%
Командна робота і презентація результатів	Виявлено ефективну взаємодію в групі, чіткий розподіл ролей (аналітики, презентатори); презентація має логічну структуру, візуальні матеріали, лаконічне представлення висновків.	10%
Активність та участь у дискусії	Участь у колективному обговоренні, аргументований захист позиції групи, здатність ставити професійні запитання іншим командам, реагування на критику.	5%
Разом за роботу в групах		50%
ПІДСУМКОВА ОЦІНКА		100%

Підсумкова оцінка формується на основі поєднання результатів індивідуальної та групової роботи, що дозволяє всебічно оцінити як особистий рівень аналітичних умінь здобувачів, так і його здатність ефективно працювати в команді.

ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС: «СВІТОВІ ФОНДОВІ БІРЖІ: МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТА КОНКУРЕНЦІЯ»

Ситуація: Ви – аналітик міжнародної інвестиційної компанії GlobalFin Advisors, яка планує вийти на один із провідних світових ринків капіталу. Перед компанією стоїть завдання обрати оптимальний майданчик для лістингу цінних паперів свого клієнта – технологічного стартапу з Європи, який шукає високий рівень ліквідності, технологічну підтримку та позитивний імідж на глобальному рівні.

Для обґрунтування рішення потрібно порівняти NYSE, NASDAQ, London Stock Exchange (LSE) та Deutsche Börse (Frankfurt) за ключовими параметрами.

Аналітичне завдання (індивідуальне)

До початку практичного заняття порівняйте чотири біржі за такими критеріями:

Критерій	NYSE	NASDAQ	LSE	Deutsche Börse	ПФТС
Капіталізація					
Обсяг торгів (денний)					
Вимоги до лістингу					
Волатильність					
Ліквідність (on/off- floor)					
Тип ринку (аукціонний/дилерський)					
Основні фінансові інструменти					
Рівень технологічної автоматизації					
Переваги для емітента					
Основні ризики					

Завдання для роботи в групах:

до початку практичного заняття кожна група готує відповіді на питання за однією із досліджуваних бірж: NYSE, NASDAQ, LSE та Deutsche Börse, ПФТС

Завдання 1. Розкрийте відмінні риси між біржовим та позабіржовим ринком цінних паперів. Які переваги та недоліки має кожен із них для емітентів та інвесторів?

Завдання 2. Розкрийте суть та відмінні риси аукціонного і дилерського типу організації торгівлі. Який із них переважає на досліджуваній біржі?

Завдання 3. Виділіть основні функції фондової біржі в сучасних умовах. Які з них найвиразніше проявляються у діяльності досліджуваної біржі?

Завдання 4. Опишіть як організаційно-управлінська структура біржі впливає на ефективність її роботи. Чим відрізняється модель управління досліджуваної біржі?

Завдання 5. Виділіть основні принципи організації біржової діяльності. Які з них ревізовано на прикладі досліджуваної біржі?

Завдання 6. Охарактеризуйте основні категорії учасників біржової торгівлі (брокери, дилери, маркетмейкери, спеціалісти, клірингові організації). Як відрізняються їх функції на досліджуваній біржі?

Завдання 7. Поясніть, як формуються біржові котирування. Які чинники впливають на зміну котирувань і ліквідність цінних паперів?

Завдання 8. Розкрийте сутність біржових індексів. Які їх основні види та роль у біржовій діяльності та особливості розрахунку на досліджуваній біржі.

Завдання 9. Опишіть етапи, що включає процес лістингу компанії на фондовій біржі. Які вимоги до емітентів існують на досліджуваній біржі?

Завдання 10. Розкрийте особливості регулювання біржової торгівлі у відповідній країні. Які регулятори здійснюють нагляд за діяльністю досліджуваної біржі?

Критерії оцінювання виконання кейсу

Критерій оцінювання	Зміст критерію	Питома вага, %
I. Індивідуальне аналітичне завдання		
Повнота та коректність заповнення порівняльної таблиці	Відображено всі досліджувані біржі (NYSE, NASDAQ, LSE, Deutsche Börse, ПФТС); наведено достовірні показники капіталізації, обсягу торгів, вимог до лістингу, ліквідності тощо	20%
Якість аналітичних висновків	Наявні власні аналітичні судження, логічні узагальнення, виявлено ключові відмінності між біржами.	15%
Аргументованість та використання джерел інформації	Посилання на статистичні, аналітичні або офіційні джерела (сайти бірж, звіти, публікації), грамотне обґрунтування позиції.	10%
Оформлення та структурованість матеріалу	Таблиця виконана акуратно, з дотриманням вимог до оформлення (заголовки, одиниці виміру, форматування).	5%
Разом за індивідуальне завдання		50%
Групова робота		
Повнота відповідей на групові завдання (1–10)	Відповіді охоплюють усі аспекти: тип ринку, функції, структура, учасники, котирування, індекси, лістинг, регулювання.	20%
Аналітична аргументація та порівняння	Здійснено аналіз обраної біржі в контексті світових практик, наведено приклади, підкріплено висновками	15%
Командна робота і презентація результатів	Взаємодія у групі, чіткий розподіл ролей, якісна усна або візуальна презентація (слайди, постер, доповідь).	10%
Активність та участь у дискусії	Участь у обговоренні результатів, вміння відстоювати позицію, ставити аргументовані запитання іншим групам.	5%
Разом за роботу у групах		50%
ПІДСУМКОВА ОЦІНКА		100%

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Студенти самостійно опрацьовують теоретичні питання теми, опановують основні поняття, категорії та принципи функціонування ринку цінних паперів.

Таблиця 1

Рекомендовані завдання для самостійної роботи

№	Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Рекомендована література
1	2	3	4
1	Ринок цінних паперів як механізм залучення фінансових активів	Місце ринку цінних паперів у структурі фінансової системи держави. Основні функції та принципи функціонування ринку цінних паперів. Аналіз ролі державних і недержавних інституцій у регулюванні фондового ринку України. Організаційна структура ринку цінних паперів. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 18, 19, 22, 24, 25, 26, 28, 30
2	Методики оцінки та аналізу інструментів ринку цінних паперів	Поняття вартості капіталу та розкрийте основні методи її розрахунку. Порівняння інвестиційних якостей різних видів цінних паперів. Розрахунок очікуваної дохідності та ризику портфеля цінних паперів. Приклади використання фундаментального та технічного аналізу для оцінки інвестиційних інструментів. Принципи побудови і аналізу структури портфеля інвестора.	1, 2, 3, 4, 13, 21, 31, 32, 33, 34, 35
3	Пайові цінні папери	Особливості функціонування простих і привілейованих акцій. Порівняння прав та обов'язків акціонерів різних типів акцій. Розрахунок курсу акції з	1, 2, 3, 11, 13, 18, 19, 21, 31, 32, 33, 34, 35

№	Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Рекомендо- вана література
1	2	3	4
		урахуванням очікуваного дивіденду та ринкової дохідності. Аналіз дивідендної політики публічної компанії. Роль ІСІ у розвитку колективного інвестування	
4	Боргові цінні папери	Відмінні риси між облігаціями підприємств, державними і муніципальними облігаціями. Розрахунок дохідності облігацій до погашення (УТМ). Аналіз динаміки ринку ОВДП в Україні. Фактори, що впливають на ринкову ціну боргових цінних паперів. Процедури здійснення купонних виплат.	1, 2, 3, 6, 8, 9, 18, 19, 27, 28
5	Іпотечні цінні папери в Україні	Сутність іпотечних цінних паперів та їх роль у фінансовій системі. Порівняння механізмів функціонування різних видів іпотечних цінних паперів. Нормативно-правове забезпечення емісії іпотечних цінних паперів в Україні. Ризики інвестування в іпотечні цінні папери. Розрахунок дохідності іпотечних цінних паперів.	1, 2, 3, 6, 18, 19, 21, 22, 27, 28, 30
6	Тема 6. Інші види цінних паперів, неемісійні цінні папери	Характеристика інвестиційних сертифікатів і механізму їх обігу. Характеристика ролі ощадних сертифікатів банків у залученні коштів. Порівняльна характеристика різних видів векселів. Приклади практичного застосування неемісійних цінних паперів. Схема обігу простого та переказного векселя.	1, 2, 3, 6, 10, 18, 19, 21, 22, 27, 28, 30
7	Похідні цінні папери і	Сутність похідних фінансових інструментів. Порівняльна	1, 2, 3, 18, 19, 21, 23,

№	Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Рекомендо- вана література
1	2	3	4
	сурогати	характеристика ф'ючерсів, опціонів та свопів. Приклади використання деривативів для хеджування ризиків. Розрахунок прибутку за ф'ючерсною угодою. Аналіз сучасного стану розвитку ринку деривативів в Україні.	27, 28, 30, 31, 32, 34, 35
8	Біржовий та позабіржовий ринок цінних паперів	Сутність та відмінні риси біржового та позабіржового ринку. Основні функції фондової біржі. Функції учасників біржових торгів. Порівняння діяльності провідних бірж світу. Сутність та особливості розрахунку іноземних та вітчизняних біржових індексів.	1, 2, 3, 4, 5, 18, 19, 21, 31, 32, 33, 34, 35

Індивідуальна робота студентами денної форми навчання виконується у вигляді ІНДЗ, які враховуються при поточному оцінюванні знань.

ІНДЗ включає план, вступ, основну частину, висновки, список літератури та додатки. Воно оформляється на стандартному папері формату А4 (210 x 297) з одного боку. Поля: верхнє, нижнє та ліве — 20 мм, праве — 20 мм. Він може бути рукописним або друкованим і виконується українською мовою.

Захист ІНДЗ відбувається у терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем

Перелік тем ІНДЗ

1. Ринок цінних паперів у фінансовій системі України: сучасний стан і тенденції розвитку.
2. Функції та роль ринку цінних паперів у забезпеченні економічного зростання.
3. Інституційна структура ринку цінних паперів: основні учасники та їх взаємодія.
4. Механізми державного регулювання фондового ринку в Україні та ЄС.

5. Принципи прозорості й довіри на ринку цінних паперів.
6. Методи оцінки вартості акцій та облігацій: порівняльний аналіз.
7. Портфельна теорія Марковіца та її застосування у сучасних інвестиціях.
8. Управління ризиком і дохідністю портфеля цінних паперів.
9. Фундаментальний та технічний аналіз цінних паперів: інструменти та значення.
10. Використання біржових індексів для оцінки стану ринку цінних паперів.
11. Акції як інструмент залучення капіталу та управління власністю.
12. Дивідендна політика акціонерного товариства: теорії та практика.
13. Механізми формування та управління пакетами акцій.
14. Пайові цінні папери інститутів спільного інвестування (ICI).
15. Вплив корпоративного управління на дохідність пайових цінних паперів.
16. Облігації як інструмент фінансування державних і корпоративних потреб.
17. Механізм обігу державних облігацій України.
18. Фактори, що впливають на прибутковість боргових цінних паперів.
19. Конвертовані облігації як інструмент поєднання боргу та власного капіталу.
20. Єврооблігації як елемент міжнародного фондового ринку.
21. Сутність іпотечних цінних паперів та механізм їх емісії.
22. Державна підтримка розвитку ринку іпотечних облігацій в Україні.
23. Іпотечні сертифікати: оцінка доходності та ризиків.
24. Іпотечні агенції як учасники ринку цінних паперів.
25. Іпотечні цінні папери як інструмент забезпечення доступу до житла.
26. Ощадні сертифікати банків як форма залучення ресурсів населення.
27. Вексель як універсальний фінансовий інструмент у господарській діяльності.
28. Інвестиційні сертифікати: суть, переваги, недоліки.

29. Порівняльний аналіз емісійних і неемісійних цінних паперів.
30. Роль неемісійних цінних паперів у фінансовому ринку України.
31. Похідні фінансові інструменти: сутність, функції, класифікація.
32. Опціони, ф'ючерси, свопи: механізм дії та призначення.
33. Використання деривативів для хеджування ризиків.
34. Регулювання ринку деривативів в Україні та світі.
35. Роль похідних інструментів у забезпеченні стабільності фінансової системи.
36. Організаційно-управлінська структура фондової біржі.
37. Лістинг і делістинг цінних паперів: сутність та критерії допуску.
38. Біржові котирування та індекси як індикатори стану ринку.
39. Учасники біржових торгів: функції брокерів, дилерів, маркет-мейкерів.
40. Порівняльна характеристика біржового та позабіржового ринків.
41. Зелені облігації як інструмент фінансування екологічних проєктів.
42. Соціальні та перехідні (transition) облігації: цілі та особливості.
43. ESG-критерії в інвестиційних рішеннях на фондовому ринку.
44. Практика випуску сталих цінних паперів у ЄС та США.
45. Перспективи розвитку ринку «зелених» цінних паперів в Україні. досвід функціонування учасників фондового ринку.
46. Цифрові (токенізовані) цінні папери: сутність, правове регулювання та перспективи розвитку.
47. Розвиток фондових бірж у країнах Європейського Союзу: досвід для України.
48. Вплив цифровізації та фінтех-рішень на ринок цінних паперів.
49. Етичне інвестування: поєднання фінансової ефективності та соціальної відповідальності.
50. Роль міжнародних організацій (IOSCO, OECD, IMF) у формуванні стандартів функціонування фондового ринку.

6. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ

1. Поняття ринку цінних паперів.
2. Місце ринку цінних паперів у фінансовій системі.
3. Основні функції ринку цінних паперів.
4. Завдання ринку цінних паперів.
5. Принципи функціонування ринку цінних паперів.
6. Класифікація ринку цінних паперів.
7. Первинний і вторинний ринки цінних паперів: сутність і взаємозв'язок.
8. Організаційна структура ринку цінних паперів.
9. Інфраструктура ринку цінних паперів.
10. Інституційні учасники ринку цінних паперів.
11. Роль інвесторів на ринку цінних паперів.
12. Роль емітентів у функціонуванні ринку.
13. Фінансові посередники та їх функції.
14. Фондові біржі як складова інфраструктури ринку.
15. Регулювання ринку цінних паперів в Україні.
16. Державні органи регулювання фондового ринку.
17. Саморегульвні організації на ринку цінних паперів.
18. Міжнародні інституції, що впливають на розвиток ринку цінних паперів.
19. Інформаційна прозорість ринку цінних паперів.
20. Значення ринку цінних паперів для економічного розвитку країни.
21. Поняття вартості капіталу.
22. Методи визначення вартості капіталу.
23. Поняття ризику інвестицій у цінні папери.
24. Види ризиків на ринку цінних паперів.
25. Дохідність цінних паперів: сутність і показники.
26. Ліквідність цінних паперів.
27. Фактори, що впливають на ціну цінних паперів.
28. Ринкова вартість цінного паперу.
29. Теоретична (внутрішня) вартість цінного паперу.
30. Методи оцінки дохідності акцій.
31. Методи оцінки дохідності облігацій.
32. Дисконт та премія в оцінці цінних паперів.

33. Формування інвестиційного портфеля.
34. Принципи управління портфелем цінних паперів.
35. Консервативна, помірна та агресивна портфельна стратегії.
36. Основні методи аналізу фінансових інструментів.
37. Фундаментальний аналіз цінних паперів.
38. Технічний аналіз цінних паперів.
39. Психологічні чинники, що впливають на ринок цінних паперів.
40. Використання показників біржових індексів у фінансовому аналізі.
41. Поняття пайових цінних паперів.
42. Види пайових цінних паперів.
43. Функції пайових цінних паперів.
44. Визначення та реквізити акцій.
45. Суть та особливості обігу простих акцій.
46. Суть та особливості обігу привілейованих акцій.
47. Іменні акції: суть та особливості обігу.
48. Акції на пред'явника: суть та особливості обігу.
49. Розмежування вітчизняних та іноземних акцій.
50. Номінальні та безномінальні акції.
51. Платні та преміальні акції.
52. Акції вільного та обмеженого обігу.
53. Права і обов'язки акціонера.
54. Методи формування пакетів акцій.
55. Пайові цінні папери інститутів спільного інвестування.
56. Визначення чистої вартості активів ІСІ.
57. Розрахунок курсу пайових цінних паперів.
58. Дивідендна політика акціонерного товариства.
59. Методи нарахування та виплати дивідендів.
60. Розподіл доходів між акціонерами та пайовиками.
61. Поняття боргових цінних паперів.
62. Сутність облігації як фінансового інструменту.
63. Основні види облігацій.
64. Права та обов'язки емітента облігацій.
65. Права та обов'язки власника боргових цінних паперів.
66. Купонна дохідність облігацій.

67. Безкупонні облігації: суть та оцінка доходності.
68. Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП).
69. Муніципальні облігації: призначення та особливості обігу.
70. Корпоративні облігації.
71. Єврооблігації та їх характеристика.
72. Зелена облігація: сутність, призначення та особливості обігу.
73. Методи оцінки прибутковості облігацій.
74. Фактори, що впливають на дохідність боргових цінних паперів.
75. Ризики, пов'язані з інвестуванням в облігації.
76. Погашення боргових цінних паперів.
77. Роль державних і муніципальних цінних паперів у фінансовій системі.
78. Визначення дюрації та її значення в управлінні портфелем облігацій.
79. Рейтингова оцінка облігацій.
80. Сутність іпотечних цінних паперів.
81. Види іпотечних цінних паперів.
82. Особливості емісії іпотечних цінних паперів.
83. Умови обігу іпотечних цінних паперів.
84. Законодавче регулювання ринку іпотечних цінних паперів.
85. Іпотечні облігації та іпотечні сертифікати: відмінності.
86. Оцінка доходності іпотечних цінних паперів.
87. Основні ризики інвестування в іпотечні цінні папери.
88. Іпотечні агентства в Україні.
89. Роль іпотечних цінних паперів у фінансовій системі держави.
90. Інвестиційні сертифікати: сутність і механізми функціонування.
91. Ощадні сертифікати банків: призначення та особливості.
92. Вексель як форма боргового зобов'язання.
93. Основні види векселів.
94. Елементи та реквізити векселя.
95. Механізм функціонування неемісійних цінних паперів.

96. Особливості обліку операцій з векселями.
97. Сфера застосування ощадних та інвестиційних сертифікатів.
98. Відмінності між емісійними та неемісійними цінними паперами.
99. Роль неемісійних цінних паперів у фінансовій системі України.
100. Поняття біржового ринку цінних паперів.
101. Поняття позабіржового ринку цінних паперів.
102. Основні відмінності між біржовим і позабіржовим ринками.
103. Функції фондової біржі у фінансовій системі.
104. Основні принципи діяльності фондової біржі.
105. Правові основи організації біржової діяльності в Україні.
106. Порядок допуску цінних паперів до біржової торгівлі (лістинг).
107. Поняття делістингу цінних паперів.
108. Учасники біржових торгів: основні категорії та їх функції.
109. Брокерська діяльність на фондовій біржі.
110. Дилерська діяльність на фондовій біржі.
111. Роль маркет-мейкерів на біржовому ринку.
112. Біржові котирування: поняття, види, значення.
113. Механізм формування біржових котирувань.
114. Біржові індекси: суть, значення та приклади.
115. Організаційна структура фондової біржі.
116. Управлінські органи фондової біржі та їх повноваження.
117. Механізм проведення біржових торгів.
118. Регулювання діяльності фондових бірж в Україні.
119. Особливості функціонування позабіржового ринку.
120. Емісія та обіг цінних паперів для фінансування сталих проєктів.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Фондовий ринок : практикум : навч. посіб. для екон. спец., аспірантів, викладачів ВНЗ, працівників фінанс. та нефінанс. корпорацій, проф. учасників фонд. ринку / В. Д. Базилевич та ін. ; за ред. В. Д. Базилевича ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання, 2017. 718 с
2. Солодкий М. О., Яворська В. О., Кравченко А. С. Біржовий ринок: стан, проблеми, перспективи / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Компринт, 2018. 512 с.
3. Фондовий ринок : підруч. для студентів, аспірантів, викладачів екон. спец. ВНЗ, підприємців та спеціалістів з бірж. діяльності / Шуст О. А. та ін. ; за заг. ред. Шуст О. А. Біла Церква : БНАУ, 2021. 479 с.

Допоміжна література

4. Grynko, T. V., & Dzhusov, O. A. Study of the Investment Properties of Securities of the Exchange-Traded Fund of Technological Companies. *European journal of management issues*, 2023. 31(3). P. 153–159. URL: <https://doi.org/10.15421/192313>
5. Trusova N. V., Melnyk O. V., Kozak V. M., Kondratska N. M., Hrytsenko O. M. Implication of Digital Metaspace Technologies on Financial Market Infrastructure. *International Journal of Empirical Economics*. 2025. Vol. 04(02). P. 1–32. (Scopus) URL: <https://www.worldscientific.com/doi/10.1142/S2810943025500052>
6. Бороденко Т. Сучасні аспекти розвитку ринку цінних паперів в Україні. *Grail of Science*, 2023. (24). P. 91–99. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.010>
7. Бороденко Т. Ринок цінних паперів України: євроінтеграційний аспект. *Grail of Science*, 2023, (24). P. 140–146. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.022>
8. Кондрацька Н. М., Мельник Л. М., Ярута Н. А. Проблеми та перспективи управління державним боргом в

сучасних умовах. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. 2023 №4. С. 171–181. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/29952/>

9. Кондрацька Н. М., Мельник Л. М., Ляхович О. О. Військові облигації як інструмент фінансування бюджету в умовах воєнного стану. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. 2025 № 2 (110) С. 46–60. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=4640823>

10. Кондрацька Н. М., Шило Ж. С., Котик О. В. Аграрна нота як інструмент фінансування сільськогосподарських виробників. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2025. № 7 С. 164–171. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-7-11253>

11. Кондрацька Н. М., Шило Ж. С., Котик О. В. Депозитарна діяльність: облік цінних паперів та часток товариств. *Електронний журнал «Економіка і суспільство»*. 2025. Випуск №77. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-70>

12. Мельник Л. В. Кондрацька Н. М., Скаковська С. С. Підвищення фінансової стійкості банківських установ. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. 2025. № 2. С. 125–137. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=4640838>

13. Моргачов І. В. Особливості диверсифікації та ребалансування портфеля цінних паперів: аспекти організації діяльності інвестиційних фондів. *Економіка та право*, 2022, 1. С. 98–108.

14. Про банки та банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2001. № 5-6. С. 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

15. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 № 5178-VI *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 39, ст. 517. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text>

16. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 51. С. 293.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>

17. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку : Положення затверджене Указом Президента України від 23.11. 2011 р. №1063/2011. Дата оновлення: 07.07.2020. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text>

18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2006. № 31. С. 268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

19. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2023, № 3-4, ст. 10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

20. Савченко М., Луштей К., Пльонсак А. Інтеграція України до ринку цінних паперів Європейського Союзу. *Галицький економічний вісник*, 2021. 69, 2. С. 168–178. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu/2021.02.168.

21. Слав'юк Р. А. Організація біржової діяльності : навч. посіб. Львів : Простір-М, 2023. 213 с.

22. Тринчук В. В., Мальцева В. В., Рудой В. М. Особливості державного регулювання обігу цінних паперів інститутів спільного інвестування. *Ефективна економіка*. 2023, 12. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.12.44>

23. Трусова Н. В., Кондрацька Н. М., Дума В. Л. Стійкість розвитку похідних фінансових інструментів у банківській системі. *Modern Economics*. 2022. №35. С. 123–129.

Електронні джерела

24. Офіційний сайт International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org>

25. Офіційний сайт International Organization of Securities Commissions. URL: <https://www.iosco.org/>

26. Офіційний сайт The European Securities and Markets Authority. URL: <https://www.esma.europa.eu>

27. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL:

<http://www.mifin.gov.ua>.

28.Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>.

29.Офіційний сайт Національного депозитарію України. URL: <http://csd.ua>

30.Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>

31.Офіційний сайт фондової біржі «Перспектива». URL: <https://fbr.com.ua>

32.Офіційний сайт фондової біржі «ПФТС». URL: <http://www.pfts.com>

33.Офіційний сайт фондової біржі «Українська біржа». URL: <http://www.ux.ua/>

34.Офіційний сайт Nasdaq Stock Market. URL: <https://www.nasdaq.com>

35. Офіційний сайт Нью-Йоркської фондової біржі (New York Stock Exchange). URL: <https://www.nyse.com>